

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy: Základní škola a Mateřská škola
Studená, okres Jindřichův Hradec

Autor: Mgr. Jaroslava Všohájková

Název : VY_52_INOVACE_1D22Př_Vyvřelé
horniny

Téma: Vyvřelé horniny

Číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.3136

Anotace

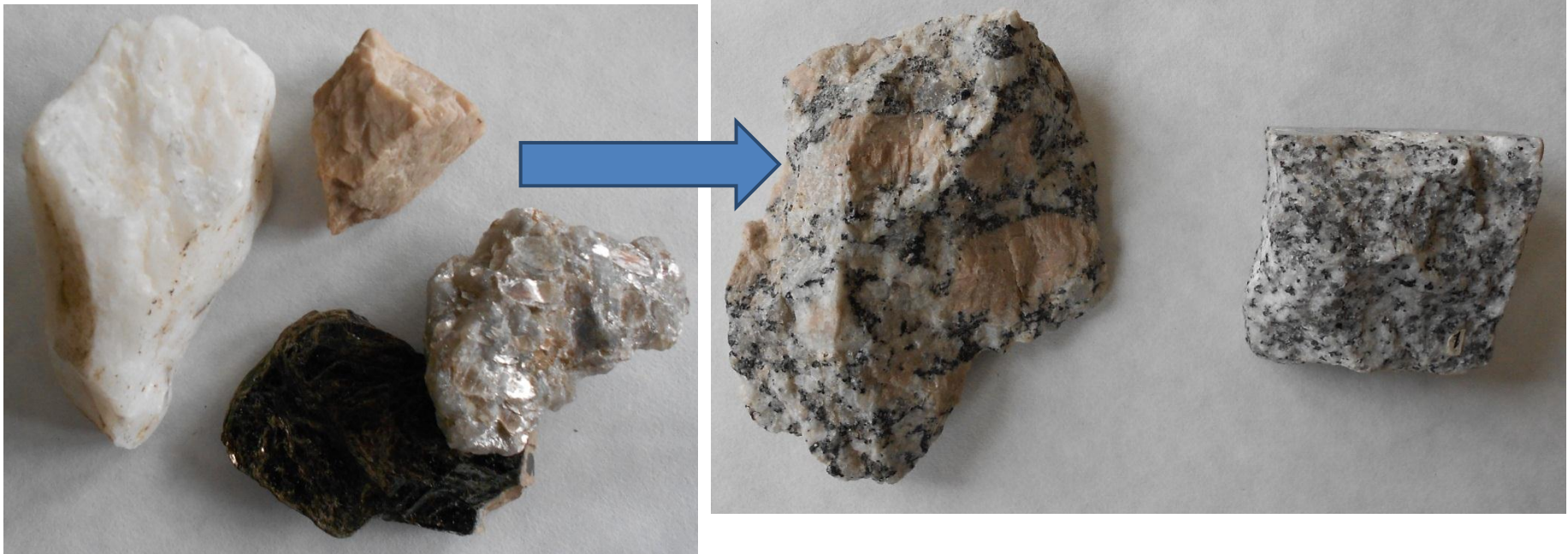
- určeno pro 9. ročník
- možnost použití k výkladu nového učiva či k rychlému přehlednému opakování
- motivace žáků k samostatnému pozorování a vyvozování závěrů
- seřazování pojmů do skupin
- procvičování hledání v literatuře, v mapách a na internetu

Petrologie

Horniny

Horniny jsou tvořeny několika nerosty

- *např.* křemen + živec + slída = **žula**

Horniny dělíme *podle způsobu vzniku*

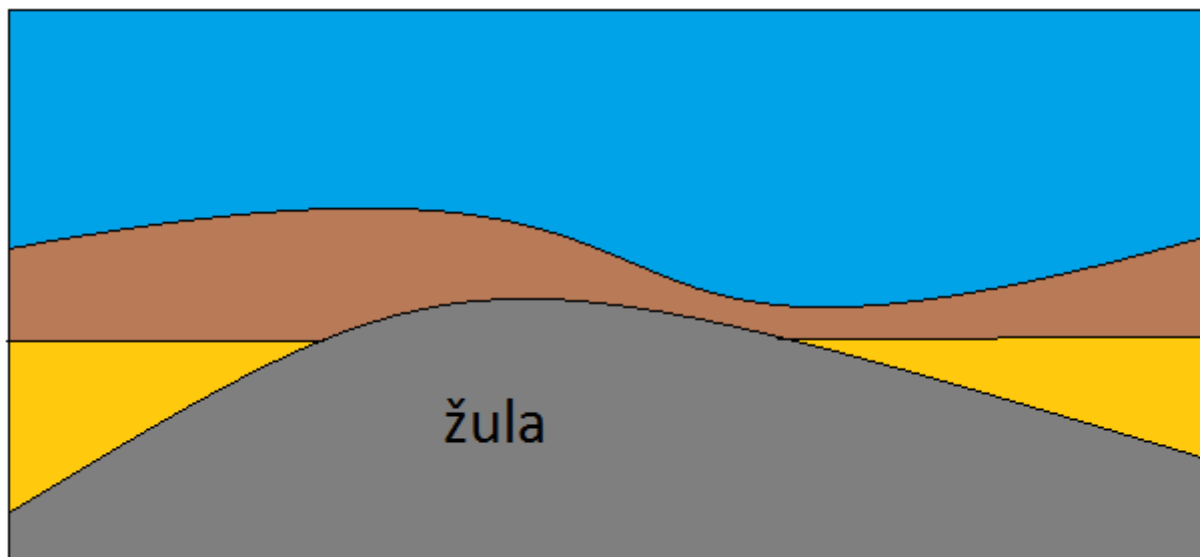
- **vyvřelé** - magmatické
  - *hlubinné*
  - *povrchové*
- **usazené** - sedimenty
- **přeměněné** - metamorfované

Vyvřelé – magmatické horniny

- krystalizace nerostů z magmatu

1. Hlubinné

- tvoří masívy utuhlé pod povrchem
- velkozrnné až středně zrnité

Žula -granit

- křemen, živec, slída
- všesměrná stavba
- kvádrovitá odlučnost

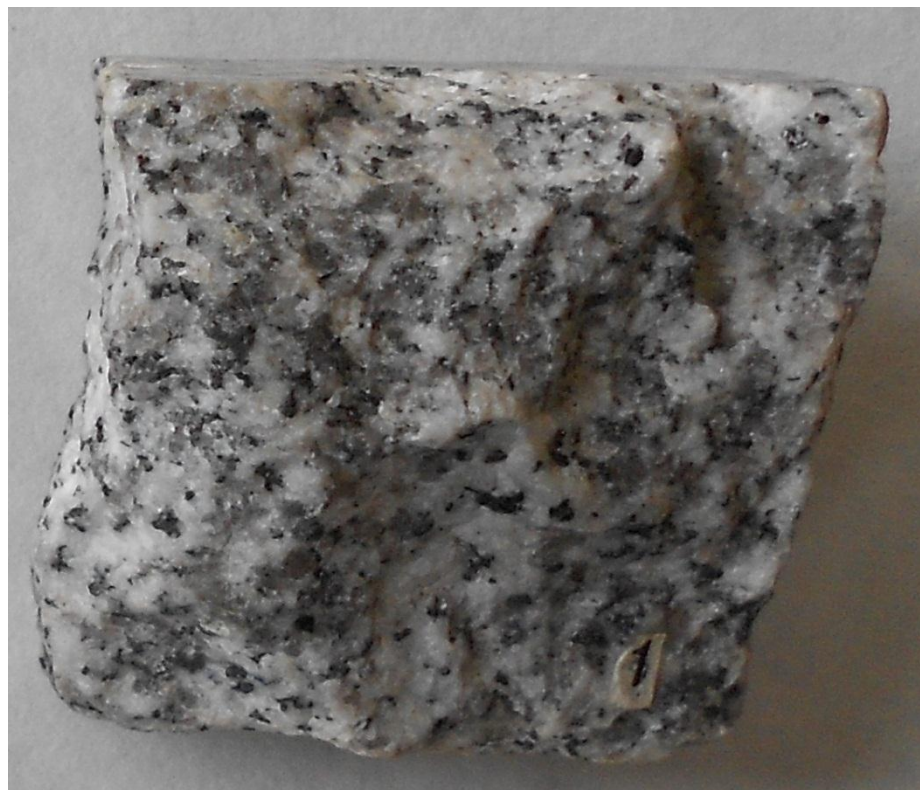

- stavební, obkladový a sochařský kámen
dlažební kostky
štěrk, drť

liberecká

mrákotínská

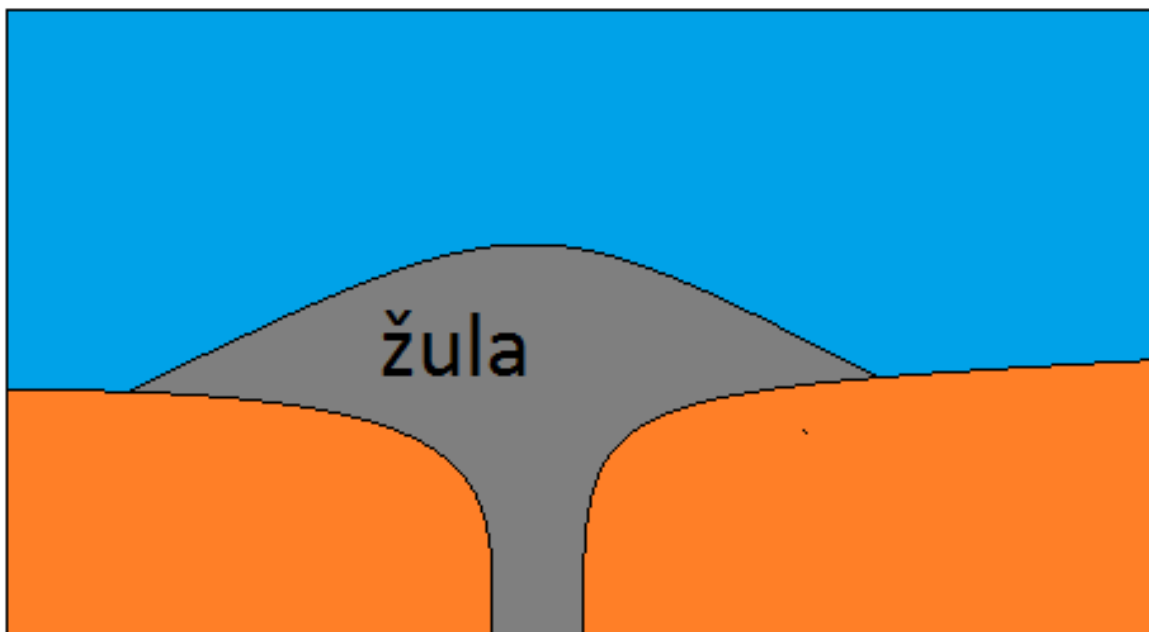
Gabro

- tmavé – živec, augit
  - silniční kámen
  - dekorační účely

2. Povrchové

- vylitím sopečné lávy, utuhnutí na povrchu
- jemnozrnné až celistvé

Čedič - bazalt

- sloupcovitá odlučnost – *kamenné varhany*

sloupcovitá odlučnost čediče

Znělec

- šedý až nazelenalý
- deskovitá odlučnost
  - barevné sklo – lahve
  - štěrk

Melafyr

- bublinky po sopečných plynech
  - někdy vyplněny zbarvenými odrůdami křemene – drahé kameny

čedič

melafyr

s drahými
odrůdami
křemene

žula - Liberec

sloupcovitá
odlučnost

kvádrovitá
odlučnost

žula - Mrákotín

dlažební kostky

Otázky a úkoly

1. Jakou odlučnost má znělec?
2. Které z vyvřelin se dají leštit a použít jako dekorační kameny?
3. Proč nepoužíváme leštěný kámen na venkovní schodiště?
4. Najdi, kde jsou ve světě největší čedičové skály.
5. Jaký je rozdíl mezi hlubinnou a povrchovou vyvřelinou?
6. Popiš rozdíl mezi žulou z Liberce a z Mrákotína.
7. Najdi na internetu výrobky ze znělce a ze žuly.

Citace:

- Použité fotografické snímky jsou z archivu autora.
- Obrázky jsou vytvořeny autorem v programu Malování.